

Mag ik een pedagogische tik geven? - 31/01/2009

Onze zonen (12 en 14) zijn geen engeltjes, zowel thuis als op school. Mijn echtgenoot vindt dat een oorveeg geen kwaad kan, ik vind dat ze daar te oud voor zijn. En een oorveeg is toch erger dan een 'pedagogische tik'... Bovendien wil ik het signaal geven dat agressie verkeerd is. Hoe denkt u daarover?

Laat ik eerst eens de vraag beantwoorden met een omweg. In de wereld zijn er talloze militaire conflicten. Allen hebben ze de beste bedoelingen. Ze willen een dictatuur omverwerpen, een einde stellen aan onderdrukking, een halt toeroepen aan terrorisme. Kent u een conflict dat opgelost raakt dankzij militair geweld? Irak, Gaza, Kongo... In al die oorlogen zijn de wapens de pedagogische tik. Men hoopt dat een paar bommen het stoute kind duidelijk kunnen maken dat het moet inbinden. Hoe vaak lukt dat? Zelden. Na het zwijgen en falen van de wapens moeten ze uiteindelijk toch terugkeren naar het gesprek.

De val van de Berlijnse Muur staat symbool voor hoe het anders kan. Vele onderhandelingen, vaak discreet gevoerd, falen en opstaan, koppig doorzetten van wie er in geloofde deed de Muur vallen zonder kogels. Het is geen illusie dat praten en onderhandelen een einde kunnen stellen aan onredelijk en zelfs agressief gedrag. Het vergt werk en tijd, en dat is ook wat opvoeden is.

Opvoeden zonder slag of pesterige stoot, daar moet je voor gaan. Niet louter omwille van een romantische visie op leven in vrede. De jeugd leert van een 'harde' opvoeding twee schadelijke zaken: zwijgen en zelf anderen onderdrukken. In de huidige wereld is dat er twee keer een handicap bij. Macht werkt zolang er een duidelijk verschil is in kracht. Dat is er uiteraard tussen een volwassene en een kind. Een kind leert zijn mening in te slikken uit angst voor meer klappen, niet omdat het je respecteert in je argumenten. Als jongeren moeten zwijgen en luisteren, leren ze nooit te discussiëren. Als je weet dat jongens gemakkelijker een mep krijgen dan meisjes, en ze ook nog eens gemiddeld minder vlotte praters zijn dan zij, dan begrijp je dat er niets pedagogisch van de tik overblijft.

Natuurlijk zijn er volwassenen die zeggen dat ze met veel slaag grootgebracht zijn en er geen hinder van ondervonden hebben. Maar dat is zelden de mening van hun partner of kinderen. Zij ondervinden het gebrek aan inlevingsvermogen van de papa die altijd vindt dat er niet 'flauw' gedaan moet worden. Kies voor het debat -- ook al is het verhit -- en doe je kind luisteren op basis van overreding. Daar leert het heel wat goeds uit.

Er is meer. Uit tikken en slaan leren kinderen dat je macht mag gebruiken tegen een zwakkere. Ze geven zelf een oorvijs aan wie niet doet wat zij verwachten. En als ze ouder worden, maken ze de rekening. De dag dat ze weten dat ze sterker zijn dan hun vader, komt het gebrek aan respect in beeld. Ze luisteren steeds slechter of doen onder de ogen van ouders alsof ze akkoord gaan met wat zij zeggen. In werkelijkheid doen ze hun zin en kennen de ouders hun echte kind niet meer.

Misschien zijn al die argumenten niet echt nodig. Wanneer is het gewoon fijn in je gezin? Als iedereen samen is, in peis en vree. Dus: weiger geweld!

In 'De Opvoedingsdokter' gaat de bekende kinder- en jeugdpsychiater Peter Adriaenssens wekelijks in op een lezersvraag over opvoeden. Peter Adriaenssens is de auteur van verscheidene klassiekers over het opvoeden van kinderen.